

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Václava Trajera a soudců Ing. Mgr. Martina Jakuba Bruse a JUDr. Martiny Vernerové ve věci

žalobce: **M. H. M.**, narozený „X“,
státní příslušnost Pákistánská islámská republika,
bytem „X“,
zastoupený Mgr. Vratislavem Polkou, advokátem,
sídlem Vinohradská 22, 120 00 Praha 2,

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra, Komise pro rozhodování ve věcech pobytu
cizinců**,
sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, 140 21 Praha 4,

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 1. 2018, č. j. MV-147071-4/SO-2017,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra, Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců, ze dne 30. 1. 2018, č. j. MV-147071-4/SO-2017, a usnesení Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky, oddělení pobytového správního řízení Ústecký kraj, ze dne 9. 10. 2017, č. j. OAM-15185-4/PP-2017, se **pro nezákonnost zrušují** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je **povinen zaplatit** žalobci náhradu nákladů řízení ve výši **11 228 Kč** do třiceti dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

(K.ř.č. 1 - rozsudek)

1. Žalobce se svou žalobou podanou v zákonem stanovené lhůtě prostřednictvím právního zástupce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 1. 2018, č. j. MV-147071-4/SO-2017, jímž bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky, (dále jen „správní orgán prvního stupně“) ze dne 9. 10. 2017, č. j. OAM-15185-4/PP-2017, kterým bylo podle § 169r odst. 1 písm. j) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) zastaveno správní řízení o žádosti o vydání povolení k přechodnému pobytu podle ustanovení § 87b zákona o pobytu cizinců. Současně se domáhal zrušení výše uvedeného prvostupňového rozhodnutí a přiznání náhrady nákladů řízení.

Žaloba

2. Žalobce v žalobě uvedl, že je nepochybně rodinným příslušníkem občana EU ve smyslu § 15a zákona o pobytu cizinců, když je otcem občanky České republiky, která dosud nedosáhla věku 21 let a o kterou bezprostředně pečuje. Trval na tom, že tedy měl právo podat na území České republiky žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU dle § 87b zákona o pobytu cizinců. Řízení o jeho žádosti však bylo správním orgánem prvního stupně zastaveno s poukazem na ustanovení § 169r odst. 1 písm. j) zákona o pobytu cizinců, neboť byla podána v době platnosti výjezdního příkazu.
3. Žalobce považuje ustanovení § 169r odst. 1 písm. j) zákona o pobytu cizinců za nekomplexní, nelogické a nekoncepční. Dle jeho názoru je toto ustanovení v rozporu s čl. 20 a 21 Smlouvy o fungování EU, směrnicí 2004/38/ES, o právu občanů EU na volný pohyb, (dále jen „směrnice o volném pohybu“) a s judikaturou Soudního dvora EU (např. rozsudky ve věcech C-459/99 a C-127/08). Zdůraznil, že pokud je vnitrostátní právní předpis v rozporu s evropským právem a tento rozpor nelze překlenout eurokonformním výkladem, nelze takový vnitrostátní předpis vůbec aplikovat. Uvedl, že smyslem a účelem směrnice o volném pohybu je usnadnit výkon základního a osobního práva svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států. Má-li být přitom právo všech občanů EU svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států vykonáváno v objektivně existujících podmínkách důstojnosti, je třeba je zaručit také jejich rodinným příslušníkům bez ohledu na jejich státní příslušnost. Dle názoru žalobce ustanovení § 169r odst. 1 písm. j) zákona o pobytu cizinců je v rozporu se směrnicí o volném pohybu, a proto by měla žádost žalobce být posouzena meritorně bez ohledu na skutečnost, že byla podána v době platnosti výjezdního příkazu.
4. Žalobce trval na tom, že zastavení řízení o jeho žádosti bylo postupem nepřiměřeným a čistě formalistickým, kterým bylo zcela pominuto, že žalobce na území České republiky žije již polovinu svého života (téměř 30 let), má zde vytvořeno veškeré zázemí a v zemi původu se nemá kam vrátit. Žalobce dále poukázal na skutečnost, že po svém propuštění z výkonu trestu nemohl podat žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu, neboť neměl cestovní doklad, jehož vydání trvalo 8 měsíců. Dále poukázal na skutečnost, že aktuálně žije na území se svou dcerou, kterou vyživuje, hradí jí školné ve výši 18 000 Kč. Dcera je na něm zcela závislá.

Vyjádření žalovaného k podané žalobě

5. Žalovaný ve svém písemném vyjádření k podané žalobě uvedl, že trvá na zákonnosti a správnosti napadeného rozhodnutí a odmítá námitky uvedené v žalobě jako nedůvodné. Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z

Žalobci byl udělen výjezdní příkaz na období od 4. 8. 2017 do 2. 10. 2017. Žádost o povolení k přechodnému pobytu žalobce podal dne 26. 9. 2017, tedy v době platnosti výjezdního příkazu. Žalovaný konstatoval, že nemůže být pochyb, že ke dni podání žádosti o vydání povolení k přechodnému pobytu žalobce pobýval na území České republiky legálně, ovšem pobýval zde na základě výjezdního příkazu, a z toho důvodu byl dán důvod pro zastavení řízení o žádosti žalobce podle ustanovení § 169r odst. 1 písm. j) zákona o pobytu cizinců.

6. Žalovaný rovněž neshledával svůj postup jako přepjatě formální, když postupoval v souladu se zákonem o pobytu cizinců a zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, (dále jen „správní řád“). V daném případě zákon jasně stanovil postup správního orgánu bez možnosti jakéhokoli správního uvážení.

Posouzení věci soudem

7. O žalobě soud rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, (dále jen „s. ř. s.“) bez jednání, neboť žalovaný s tímto postupem výslovně souhlasil a žalobce se po řádném poučení, že může vyslovit nesouhlas s rozhodnutím věci bez jednání a že nevyjádření se v určené lhůtě je považováno za souhlas, k nařízení jednání nevyjádřil.
8. Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v řízení vedeném podle části třetí prvního dílu hlavy druhé s. ř. s., která vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 věty druhé a třetí a § 75 odst. 2 věty první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu, a to pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během 30 denní lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí dle § 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Povinností žalobce je proto tvrdit, že správní rozhodnutí nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních námitek musí soud přihlídnout k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s.
9. Z obsahu správního spisu vyplývá, že žalobce dne 26. 9. 2017 podal žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu na území České republiky podle § 87b zákona o pobytu cizinců za účelem sloučení rodiny. Jako rodinného příslušníka, který je občanem České republiky, označil žalobce svou dceru Z. M. Dále z obsahu správního spisu vyplývá, že žalobci byl udělen dne 4. 8. 2017 pod č. j. „X“ výjezdní příkaz s dobou platnosti od 4. 8. 2017 do 2. 10. 2017. Žalobce tedy svou žádost podal v době platnosti předmětného výjezdního příkazu.
10. Na tomto místě musí soud podotknout, že otázkou souladnosti ustanovení § 169r odst. 1 písm. j) zákona o pobytu cizinců s ústavním pořádkem České republiky se zabýval na základě návrhu skupiny senátorů Ústavní soud. Ve svém nálezu ze dne 27. 11. 2018, sp. zn. Pl. ÚS 41/17, Ústavní soud uvedl: *„Ve správním řízení o žádosti cizince o povolení k pobytu přezkoumává správní orgán, zda je cizinec skutečně rodinným příslušníkem občana České republiky; zjišťuje tedy též existenci faktické rodinné vazby. Primární ochrana základních práv cizince má být realizována v rámci tohoto správního řízení. Ustanovení § 169r odst. 1 písm. j) zákona o pobytu cizinců však zákonným příkazem k zastavení řízení tuto ochranu odnímá, a brání tak nejen pokračování správního řízení, ale i následnému přístupu k soudu ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny. Jde současně o soud, jenž je podle čl. 36 odst. 2 Listiny oprávněn přezkoumat zákonnost správního rozhodnutí, jestliže žadatel tvrdí, že jím byl na svých právech zkrácen.“* Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z

11. *Jakkoli napadené ustanovení není formulováno přímo jako výlučka ze soudního přezkumu konkrétního rozhodnutí ve správním řízení, je nasnadě, že obligatorní zastavení správního řízení, k němuž dochází, takový účinek má. Proti usnesení o zastavení řízení je sice přípustné odvolání ke Komisi pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců při Ministerstvu vnitra, avšak v takovém řízení již komise nemůže zkoumat, zda žadatel splňuje hmotněprávní podmínky pro vydání povolení k pobytu, ale pouze, zda byly dány důvody k zastavení řízení. Totéž platí i o navazujícím soudním řízení správním, jestliže cizinec-rodinný příslušník občana České republiky podá správní žalobu.*
12. *Právo na přístup k soudu se navíc nevyčerpává pouhým předložením věci k rozhodnutí příslušnému orgánu veřejné moci, ale obsahuje také právo na to, aby bylo za předpokladu průběhu řízení souladného se zákonem o věci meritorně rozhodnuto. Podle přezkoumávané právní úpravy však druhý z uvedených cílů práva na přístup k soudu nemůže být naplněn, neboť mu brání zastavení správního řízení. Porušením daného procesního práva tak dochází k odepření spravedlnosti (denegatio iustitiae), znamenajícím protiústavní pozbytí práva na soudní ochranu jako základního znaku právního státu.*
13. *Legitimními cíli napadené právní úpravy jsou efektivní kontrola migrace a nepochybně též dodržování právních předpisů České republiky. Tyto cíle jsou však realizovány za pomoci procesního prostředku (institutu zastavení řízení), jímž se absolutizuje veřejný zájem a pomíjí zájem individuální. K realizaci vycestování cizince-rodinného příslušníka občana České republiky dochází za současného popření jeho práva požívat na území státu základní práva a svobody zaručené Listinou (ustanovení čl. 42 odst. 2). Chce-li se takový žadatel o povolení k pobytu domoci po zastavení řízení o své žádosti přece jen svého práva, nezbyvá mu než opětovně přicestovat do České republiky a podat žádost znovu. Postuluje-li judikatura pro případ omezení práva na přístup k soudu cestu poměřování hodnot a principů při hledání rozumné rovnováhy mezi použitým prostředkem a cílem právní regulace, pak naplnění tohoto požadavku za daného stavu nelze dovodit.*
14. *Vyloučením procesních garancí ustanovení čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny, jejichž společným jmenovatelem je tu další postup správního řízení s následným právem na soudní přezkum správního rozhodnutí, dochází v neposlední řadě též k porušení základního práva žadatele na soukromý a rodinný život podle čl. 10 odst. 2 Listiny, podle okolností i ve spojení s ustanovením čl. 32 Listiny o ochraně rodičovství, rodiny a dětí. V intencích napadené právní úpravy je zřejmé, že podal-li žádost cizinec "jako rodinný příslušník občana České republiky", má se tím na mysli aktivní legitimace k žádosti o povolení k pobytu a ve správním řízení se existence zákonných podmínek pro vydání takového povolení zjišťuje. To však nic nemění na faktu, že se zastavením řízení žadatel zbavuje možnosti svůj pobyt v České republice, byl-li by k němu podle zjištění správního orgánu (i fakticky) oprávněn, legalizovat a být na území státu v kontaktu se svým rodinným příslušníkem."*
15. *Na základě výše uvedených úvah dospěl Ústavní soud k závěru, že „předmětnou právní úpravou byla porušena ustanovení čl. 36 odst. 1, 2 a čl. 10 odst. 2 Listiny, přičemž u prvních dvou procesních záruk soudní ochrany jednotlivce nelze opomenout též porušení čl. 4 Ústavy, podle něhož jsou základní práva a svobody pod ochranou soudní moci.“ Proto Ústavní soud citovaným nálezem rozhodl, že ustanovení § 169r odst. 1 písm. j) zákona o pobytu cizinců se ruší. Toto rozhodnutí nabylo účinnosti dnem vyhlášení nálezu ve Sbírce zákonů, tedy 21. 1. 2019.*

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z

16. Právní ustanovení, na jehož základě bylo vydáno žalobou napadené rozhodnutí i rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, bylo tedy Ústavním soudem shledáno jako rozporné s ústavním pořádkem České republiky. V tomto směru soud poukazuje na skutečnost, že Ústavní soud v bodu 89 nálezu ze dne 10. 7. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 28/13, vyslovil: „nelze přehlédnout, že jestliže Ústavní soud ve svém nálezu konstatuje, že zákon nebo jiný právní předpis je v rozporu s ústavním pořádkem, pak tento rozpor byl dán i po dosavadní dobu jeho účinnosti. Zejména v případech, kdy je derogačním důvodem zjištění, že aplikace zrušeného právního předpisu působí porušení základních práv jednotlivců, je proto přirozeným důsledkem, že se dotčeným jednotlivcům poskytne ochrana jejich základních práv a svobod“. Tyto závěry převzal do své judikatury i Nejvyšší správní soud (srov. rozsudky ze dne 17. 10. 2019, č. j. 8 Afs 7/2018-38, nebo ze dne 16. 7. 2020, č. j. 1 As 453/2019-29). Ačkoli tedy bylo ustanovení § 169r odst. 1 písm. j) zákona o pobytu cizinců zrušeno Ústavním soudem až po vydání žalobou napadeného rozhodnutí, soud konstatuje, že předmětné ustanovení bylo v rozporu s ústavním pořádkem České republiky od samého počátku, tedy i v době vydání žalobou napadeného rozhodnutí.
17. Vzhledem k výše uvedenému dospěl soud k závěru, že rozhodnutí, které se výhradně opíralo o právní úpravu obsaženou v následně zrušeném ustanovení § 169r odst. 1 písm. j) zákona o pobytu cizinců, je nezákonné.
18. S ohledem na výše uvedené zdejší soud napadené rozhodnutí žalovaného pro nezákonnost podle § 78 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). V něm je žalovaný vázán právním názorem zdejšího soudu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Vzhledem ke skutečnosti, že předmětná nezákonnost se vztahuje i na rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, soud v souladu s § 78 odst. 3 s. ř. s. zrušil i toto rozhodnutí.
19. Vzhledem k tomu, že žalobce měl ve věci plný úspěch, soud podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. uložil žalovanému zaplatit mu do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení v celkové výši 11 228 Kč. Náhrada se skládá ze zaplaceného soudního poplatku za žalobu ve výši 3 000 Kč, z částky 6 200 Kč za dva úkony právní služby právního zástupce žalobce po 3 100 Kč podle § 7, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, (dále jen „advokátní tarif“) [převzetí a příprava zastoupení – § 11 odst. 1 písm. a); podání žaloby – § 11 odst. 1 písm. d)], z částky 600 Kč jako náhrady hotových výdajů advokáta [dva režijní paušály po 300 Kč podle § 13 odst. 1 a 3 advokátního tarifu] a z částky 1 428 Kč představující 21% DPH z výše uvedených částek kromě soudního poplatku.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Ústí nad Labem 17. února 2021

Mgr. Václav Trajer, v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z

(K.ř.č. 1 - rozsudek)